

Thực trạng quản lý hoạt động dạy học môn tự nhiên và xã hội ở các trường tiểu học huyện Hóc Môn, Thành phố Hồ Chí Minh

Trần Văn Hiếu¹, Nguyễn Thị Bé Diễm²

¹*Trường Đại học Sư phạm, Đại học Huế*

²*Trường Tiểu học Trương Văn Ngài, huyện Hóc Môn, Thành phố Hồ Chí Minh*

THÔNG TIN BÀI BÁO

Quá trình xử lý:

Ngày nhận bài: 02/10/2024

Ngày nhận bản chỉnh sửa: 18/11/2024

Ngày nhận đăng: 22/11/2024

Ngày xuất bản: 20/12/2025

Từ khóa:

Quản lý

Hoạt động dạy học

Môn Tự nhiên và Xã hội

Trường tiểu học

Huyện Hóc Môn

Thành phố Hồ Chí Minh

TÓM TẮT

Bài báo trình bày kết quả khảo sát thực trạng quản lý hoạt động dạy học môn Tự nhiên và Xã hội ở các trường Tiểu học huyện Hóc Môn, thành phố Hồ Chí Minh trong bối cảnh đổi mới Chương trình giáo dục phổ thông 2018. Kết quả khảo sát cho thấy, Hiệu trưởng các trường Tiểu học huyện Hóc Môn, thành phố Hồ Chí Minh đã thực hiện khá tốt các nội dung quản lý; tuy nhiên, trước những yêu cầu đổi mới của Chương trình giáo dục phổ thông 2018, công tác quản lý hoạt động dạy học môn Tự nhiên và Xã hội còn bộc lộ nhiều hạn chế và bất cập. Bài báo sẽ cung cấp cho các nhà quản lý các trường Tiểu học huyện Hóc Môn, thành phố Hồ Chí Minh cơ sở thực tiễn quan trọng để tìm tòi các biện pháp quản lý nhằm nâng cao hiệu quả hoạt động dạy học môn Tự nhiên và Xã hội trong giai đoạn hiện nay.

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Thực hiện Nghị quyết số 29-NQ/TW của Ban chấp hành Trung ương Đảng về “Đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo (GD&ĐT), đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế” (Ban chấp hành Trung ương Đảng, 2013) và Nghị quyết số 88/2014/QH13 về “Đổi mới chương trình, sách giáo khoa giáo dục phổ thông” (Quốc hội, 2014), Bộ GD&ĐT đã ban hành Thông tư 32/2018/TT-BGDĐT về Chương trình giáo dục phổ thông mới (Bộ GD&ĐT, 2018). Theo đó, môn Tự nhiên và Xã hội (TN&XH) trong chương trình Giáo dục Tiểu học (TH) đã có sự thay đổi cơ bản về mục tiêu, nội dung, phương pháp, hình thức tổ chức dạy học, kiểm tra, đánh giá kết quả học tập, do đó đòi hỏi có sự thay đổi cơ bản về hoạt động dạy của giáo viên (GV) và hoạt động học của học sinh (HS), và tất yếu đòi hỏi phải có sự thay đổi về nội dung và phương pháp quản lý hoạt động dạy học (Bộ GD&ĐT, 2019a).

Trong thời gian qua, Bộ GD&ĐT đã ban hành nhiều văn bản chỉ đạo thực hiện việc dạy học môn TN&XH ở trường TH (Bộ GD&ĐT, 2019a; 2019b; 2019c). Nhiều công trình nghiên cứu về đổi mới quản lý hoạt động dạy học môn TN&XH ở trường TH cũng đã được thực hiện (Đào Thị Thu Hằng, 2016; Lê Đình Trung và Phan Thị Thanh Hội, 2015; Nguyễn Thị Thu Hương, 2018; Bùi Thị Kim Nhân, 2020; Trần Văn Hiếu và Nguyễn Thị Kim Cúc, 2023)... Tuy nhiên chưa có công trình nào nghiên cứu về vấn đề này ở huyện Hóc Môn, TP. Hồ Chí Minh.

Những năm qua, các nhà quản lý ở các trường Tiểu học huyện Hóc Môn, TP. Hồ Chí Minh đã có nhiều đổi mới trong quản lý hoạt động dạy học nói chung và quản lý dạy học môn TN&XH nói riêng và đã đạt được nhiều thành quả đáng khích lệ. Tuy nhiên, trước những yêu cầu rất mới mẻ của đổi mới chương trình, sách giáo khoa môn TN&XH theo Chương trình giáo dục phổ thông 2018 (CTGDPT) thì công tác quản lý đang bộc lộ nhiều hạn chế và bất cập trên nhiều mặt. Việc khảo sát và đánh giá đúng đắn thực trạng quản lý

Tác giả liên hệ: Trần Văn Hiếu;

Địa chỉ e-mail: tranvanhieus@dhsphue.edu.vn

DOI: <https://doi.org/10.26459/jse.094.2025>

hoạt động dạy học môn TN&XH sẽ cung cấp cho các nhà quản lý các trường TH ở huyện Hóc Môn cơ sở thực tiễn để tìm tòi các biện pháp quản lý nhằm nâng cao hiệu quả dạy học môn TN&XH, đáp ứng yêu cầu đổi mới CTGDPT trong giai đoạn hiện nay.

2. KHÁCH THỂ VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

Để đánh giá thực trạng quản lý hoạt động dạy học môn Tự nhiên & Xã hội ở các trường TH huyện Hóc Môn, chúng tôi tiến hành khảo sát bằng phiếu hỏi kết hợp phỏng vấn cán bộ quản lý và giáo viên. Khách thể khảo sát gồm 30 CBQL, 160 GV tại 10 trường TH trên địa bàn huyện Hóc Môn, thành phố Hồ Chí Minh, cụ thể: Trường TH Trương Văn Ngải, Trường TH Cầu Xáng, Trường TH Thới Tam, Trường TH Tam Đông, Trường TH Nguyễn An Ninh, Trường TH Hoàng Hoa Thám, Trường TH Thới Thạnh, Trường TH Mỹ Hoà, Trường TH Tân Xuân, TH Tây Bắc Lân.

Thời gian khảo sát: từ tháng 3 đến tháng 5 năm 2024

Kết quả khảo sát được xử lý bằng phần mềm SPSS 22.0 theo các tham số: tần suất (%), điểm trung bình cộng (ĐTB) và độ lệch chuẩn (ĐLC). Thang đánh giá theo ĐTB cho các nội dung khảo sát được xác định theo công thức $(Maximum - Minimum)/n = (4 - 1)/4 = 0,75$; mặc định như sau: $1,00 \leq \text{ĐTB} \leq 1,75$: Hiệu quả yếu; $1,76 \leq \text{ĐTB} \leq 2,50$: Hiệu quả trung bình. $2,51 \leq \text{ĐTB} \leq 3,25$: Hiệu quả mức khá; $3,26 \leq \text{ĐTB} \leq 4,00$: Hiệu quả tốt.

3. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU

3.1. Thực trạng quản lý thực hiện mục tiêu dạy học môn Tự nhiên và Xã hội

Bảng 1. Đánh giá của CBQL, GV về thực trạng quản lý thực hiện mục tiêu dạy học môn TN&XH ở các trường TH huyện Hóc Môn

Stt	Nội dung	Tốt %	Khá %	Tr.bình %	Yếu %	ĐTB	ĐLC
1	Chỉ đạo GV xây dựng mục tiêu dạy học môn TN&XH theo năm học, theo học kỳ và từng bài đảm bảo đúng mục tiêu chung, mục tiêu đặc thù của môn học và phù hợp với trình độ HS	22,1	65,3	8,9	3,7	3,06	0,68
2	Chỉ đạo các Tổ chuyên môn quán triệt việc đổi mới mục tiêu dạy học bộ môn, cách viết mục tiêu dạy học theo định hướng phát triển phẩm chất và năng lực HS	26,8	63,2	6,8	3,2	3,14	0,67
3	Hướng dẫn GV sử dụng công thức SMART để tự đánh giá mục tiêu dạy học (tính cụ thể; tính có thể đo lường được; có thể đạt được; định hướng tới kết quả và có hạn định về thời gian thực hiện)	17,4	74,7	5,3	2,6	3,07	0,57
4	Cụ thể hoá mục tiêu thành kế hoạch, nội dung, tổ chức bài học và kiểm tra, đánh giá kết quả học tập của HS	22,6	70,0	5,8	1,6	3,14	0,57

Dữ liệu nghiên cứu ở bảng 1 cho thấy đánh giá của CBQL và GV về thực trạng quản lý thực hiện mục tiêu dạy học môn TN&XH đạt được mức Khá ở tất cả các nội dung khảo sát với ĐTB dao động từ 3,06 đến 3,14. Nội dung được đánh giá cao nhất là “*Cụ thể hoá mục tiêu thành kế hoạch, nội dung, tổ chức bài học và kiểm tra, đánh giá kết quả học tập của HS*” và “*Chỉ đạo các TCM quán triệt việc đổi mới mục tiêu dạy học bộ môn, cách viết mục tiêu dạy học theo định hướng phát triển phẩm chất và năng lực học sinh*” với ĐTB=3,14. Tiếp theo là nội dung “*Hướng dẫn GV sử dụng công thức SMART để tự đánh giá mục tiêu dạy học*” với ĐTB=3,07. Đây là những cách tiếp cận mới trong quản trị hoạt động dạy học ở trường phổ thông, rất đáng được ghi nhận.

Nội dung được đánh giá mức Khá nhưng ĐTB thấp nhất là “*Chỉ đạo giáo viên xây dựng mục tiêu dạy học môn TN&XH theo năm học, học kỳ và từng bài đảm bảo đúng mục tiêu chung, mục tiêu đặc thù của môn học và phù hợp với trình độ học sinh*” (ĐTB=3,06).

Như vậy, tuy các nội dung quản lý thực hiện mục tiêu dạy học môn TN&XH được đánh giá khá tốt nhưng vẫn còn tỷ lệ ý kiến đánh giá mức Trung bình và thậm chí mức Yếu, chứng tỏ vẫn còn những khiếm khuyết ở tất cả các nội dung quản lý cần khắc phục, nhất là việc chỉ đạo GV xây dựng mục tiêu dạy học theo năm học, học kỳ và từng bài một cách chi tiết và việc hướng dẫn GV sử dụng công thức SMART trong việc xác lập mục tiêu dạy học.

3.2. Thực trạng quản lý thực hiện nội dung, chương trình dạy học môn TN&XH

Bảng 2. Đánh giá của CBQL, GV về thực trạng quản lý thực hiện nội dung, chương trình dạy học môn TN&XH ở các trường TH huyện Hóc Môn

Stt	Nội dung	Tốt %	Khá %	Tr.bình %	Yếu %	ĐTB	ĐLC
1	Chỉ đạo các TCM quán triệt nội dung, chương trình dạy học môn TN&XH cho GV.	21,1	61,6	13,2	4,2	2,99	0,72
2	Chỉ đạo GV thực hiện dạy học đúng nội dung, chương trình môn học; đặc biệt là những nội dung mới, nội dung tích hợp.	27,4	59,5	10,5	2,6	3,12	0,69
3	Chỉ đạo các Tổ chuyên môn đổi mới sinh hoạt TCM, tập trung vào việc trao đổi, thảo luận để nâng cao kiến thức cho GV về nội dung dạy học môn học theo CTGDPT 2018.	26,8	60,5	8,9	3,7	3,11	0,70
4	Tổ chức phối hợp các lực lượng bên trong và ngoài nhà trường cùng tham gia xây dựng và tổ chức thực hiện nội dung, chương trình môn học	34,2	52,1	10,0	3,7	3,17	0,75
5	Tổ chức kiểm tra và điều chỉnh việc thực hiện nội dung, chương trình dạy học môn TN&XH của GV	34,7	52,6	10,0	2,6	3,19	0,72

Kết quả khảo sát ở bảng 2 cho thấy CBQL và GV đánh giá về thực trạng quản lý thực hiện nội dung, chương trình dạy học môn TN&XH đạt được mức khá cho tất cả các nội dung khảo sát với ĐTB = 2,99 - 3,19. Trong đó, nội dung được đánh giá cao nhất là “*Tổ chức kiểm tra và điều chỉnh việc thực hiện nội dung, chương trình dạy học môn TN&XH của GV*” với ĐTB=3,19 điểm. Tiếp theo là nội dung “*Tổ chức phối hợp các lực lượng bên trong và ngoài nhà trường cùng tham gia xây dựng và tổ chức thực hiện nội dung, chương trình DH môn học*” với ĐTB = 3,17.

Nội dung được đánh giá thấp nhất là “*Chỉ đạo các tổ chuyên môn quán triệt nội dung, chương trình dạy học môn TN&XH cho giáo viên*” với ĐTB=2,99. Trong quản lý hoạt động dạy học nói chung và quản lý thực hiện nội dung dạy học các môn học nói riêng, vai trò của Tổ chuyên môn (TCM) là hết sức quan trọng. Đặc biệt trong bối cảnh các trường TH đang thực hiện CTGDPT 2018, rất nhiều vấn đề mới và khó đối với GV trong quá trình thực hiện nên càng phải đề cao vai trò của TCM trong việc hướng dẫn, trao đổi, thảo luận giúp GV thực hiện tốt nội dung, chương trình dạy học. Vì vậy, việc tổ chức kiểm tra và điều chỉnh việc thực hiện nội dung, chương trình dạy học, việc quán triệt nội dung chương trình cho giáo viên cần được đề cao và cải thiện.

3.3. Thực trạng quản lý thực hiện phương pháp và hình thức dạy học môn TN&XH

Kết quả nghiên cứu ở bảng 3 cho thấy 5 nội dung khảo sát về thực trạng thực hiện phương pháp và hình thức dạy học môn TN&XH đều được CBQL và GV đánh giá đạt được ở mức Khá với ĐTB dao động từ 2,95 đến 3,15. Trong đó, nội dung được đánh giá cao nhất là “*Chỉ đạo GV sử dụng kết hợp đa dạng các hình thức và phương pháp dạy học phù hợp với điều kiện thực tế của trường và đặc điểm của HS*” với ĐTB= 3,15. Tiếp theo là nội dung “*Tăng cường các biện pháp xây dựng môi trường sư phạm tích cực, thân thiện, dân chủ, khuyến khích GV trao đổi, thảo luận, học hỏi về đổi mới phương pháp dạy học bộ môn*” với ĐTB = 3,12. Như vậy, các trường TH đã rất chú trọng việc đổi mới phương pháp dạy học theo hướng phối hợp, đa dạng hoá và chú trọng đến việc tạo môi trường học hỏi, trao đổi để giúp GV đổi mới phương pháp dạy học.

Tuy nhiên, việc “*Chỉ đạo các tổ chuyên môn đổi mới nội dung sinh hoạt tổ chuyên môn theo hướng nâng cao năng lực về phương pháp và hình thức tổ chức hoạt động dạy học môn TN&XH*” là nội dung được đánh giá thấp nhất với ĐTB=2,95 điểm, trong đó, tỷ lệ ý kiến đánh giá mức Trung bình khá cao (17,9%) và thậm chí có 3,7% đánh giá mức Yếu. Do đó, trong thời gian tới, các cấp quản lý ở các trường TH cần chú trọng hơn đến việc tăng cường đổi mới nội dung sinh hoạt chuyên môn về phương pháp dạy học bộ môn giúp GV nâng cao năng lực dạy học nói chung và năng lực về phương pháp dạy học nói riêng để có thể góp phần nâng cao hiệu quả dạy học môn TN&XH.

Bảng 3. Đánh giá của CBQL, GV về thực trạng thực hiện phương pháp và hình thức dạy học môn TN&XH ở các trường TH huyện Hóc Môn

Stt	Nội dung	Tốt %	Khá %	Tr. bình %	Yếu %	ĐTB	ĐLC
1	Chỉ đạo các TCM đổi mới nội dung sinh hoạt TCM theo hướng nâng cao năng lực về phương pháp và hình thức tổ chức hoạt động dạy học môn TN&XH	20,0	58,4	17,9	3,7	2,95	0,73
2	Chỉ đạo GV sử dụng kết hợp đa dạng các hình thức và phương pháp dạy học phù hợp với điều kiện thực tế của trường và đặc điểm của HS	33,7	50,5	12,6	3,2	3,15	0,76
3	Khuyến khích, hỗ trợ GV sử dụng các hình thức và phương pháp dạy học tích cực theo hướng phát triển năng lực HS	26,3	56,8	13,7	3,2	3,06	0,72
4	Tăng cường các biện pháp xây dựng môi trường sư phạm tích cực, thân thiện, dân chủ, khuyến khích GV trao đổi, thảo luận, học hỏi về đổi mới PPDH	28,9	55,8	13,2	2,1	3,12	0,70
5	Hỗ trợ về cơ sở vật chất, CNTT và bồi dưỡng GV trong việc đổi mới và áp dụng phương pháp và hình thức dạy học	27,9	55,3	14,2	2,6	3,08	0,72

3.4. Thực trạng quản lý hoạt động dạy học môn TN&XH của giáo viên

Bảng 4. Đánh giá của CBQL, GV về thực trạng hoạt động dạy học môn TN&XH của giáo viên ở các trường TH huyện Hóc Môn

Stt	Nội dung	Tốt %	Khá %	Tr.bình %	Yếu %	ĐTB	ĐLC
1	Chỉ đạo và hỗ trợ GV trong việc xây dựng kế hoạch dạy học theo định hướng đổi mới.	26,3	51,1	16,3	6,3	2,97	0,83
2	Chỉ đạo, giám sát GV thực hiện nề nếp, quy chế chuyên môn trong hoạt động dạy học trên lớp	31,6	54,7	10,5	3,2	3,15	0,73
3	Giám sát và đánh giá việc đổi mới nội dung, chương trình, phương pháp, hình thức tổ chức dạy học	31,6	50,0	13,2	5,3	3,08	0,81
4	Chỉ đạo và nâng cao năng lực cho GV trong việc sử dụng phương tiện và ứng dụng CNTT trong dạy học	33,7	46,3	14,2	5,8	3,08	0,84
5	Chỉ đạo và hỗ trợ GV thực hiện đổi mới kiểm tra, đánh giá kết quả học tập của HS	33,7	50,5	11,1	4,7	3,13	0,79

Kết quả khảo sát ở bảng 4 cho thấy, cả 5 nội dung khảo sát về quản lý hoạt động dạy của GV đều được đánh giá mức Khá với ĐTB dao động từ 2,97 đến 3,15. Nội dung được đánh giá cao nhất là “Chỉ đạo, giám sát GV thực hiện nề nếp, quy chế chuyên môn trong hoạt động dạy học trên lớp” với ĐTB=3,15. Tiếp theo là nội dung “Chỉ đạo và hỗ trợ GV thực hiện đổi mới kiểm tra, đánh giá kết quả học tập của HS” với ĐTB=3,13. Việc “Giám sát và đánh giá việc đổi mới nội dung, chương trình, phương pháp, hình thức tổ chức dạy học” và “Chỉ đạo và nâng cao năng lực cho GV trong việc sử dụng phương tiện và ứng dụng CNTT trong dạy học” được đánh giá mức Khá nhưng ĐTB thấp hơn (ĐTB=3,08). Rõ ràng, việc đổi mới trong quản lý hoạt động dạy của GV đã được chú trọng và đạt được những kết quả đáng kể.

Tuy nhiên, việc “Chỉ đạo và hỗ trợ giáo viên trong việc xây dựng kế hoạch dạy học theo định hướng đổi mới” chưa được đánh giá cao với ĐTB=2,97. Điểm đáng chú ý là, ở tất cả các nội dung khảo sát, tỷ lệ ý kiến đánh giá mức Trung bình khá cao (từ 10,5% đến 16,3%), thậm chí mức Yếu (từ 3,2% đến 6,3%). Như vậy, việc quản lý hoạt động dạy của GV vẫn còn tồn tại những hạn chế nhất định cần phải khắc phục, nhất là việc chỉ đạo và giám sát GV thực hiện quy chế chuyên môn, chỉ đạo và hỗ trợ GV thực hiện đổi mới nội dung, phương pháp và hình thức dạy học, nhất là việc chỉ đạo xây dựng kế hoạch cá nhân theo hướng đổi mới.

3.5. Thực trạng quản lý hoạt động học môn Tự nhiên và Xã hội của học sinh

Bảng 5. Đánh giá của CBQL, GV về thực trạng quản lý hoạt động học môn TN&XH của HS ở các trường TH huyện Hóc Môn

Stt	Nội dung	Tốt %	Khá %	Tr. bình %	Yếu %	ĐTB	ĐLC
1	Chỉ đạo GV tăng cường tổ chức cho HS tham gia các hoạt động học tập đa dạng	35,3	52,1	10,5	2,1	3,21	0,71
2	Chỉ đạo GV rèn luyện cho HS các phương pháp và kỹ năng học tập tự chủ và hợp tác	37,4	53,7	7,9	1,1	3,27	0,65
3	Khuyến khích HS tham gia, tương tác và làm việc nhóm	34,7	54,7	8,9	1,6	3,23	0,67
4	Chỉ đạo GV tăng cường rèn luyện và hỗ trợ HS trong hoạt động tự học, tự kiểm tra, đánh giá và tự điều chỉnh	35,8	55,8	6,3	2,1	3,25	0,67
5	Chỉ đạo GV xây dựng môi trường học tập tích cực, hợp tác và thân thiện, tạo động lực thúc đẩy HS học tập để đạt được thành tích mong đợi	35,8	54,2	8,4	1,6	3,24	0,67

Kết quả khảo sát ở bảng 5 cho thấy, CBQL và GV đánh giá khá cao về quản lý hoạt động học môn TN&XH của HS. Trong 5 nội dung được khảo sát thì có 02 nội dung được đánh giá mức Tốt và 03 nội dung được đánh giá mức Khá với ĐTB khá cao (từ 3,21 – 3,27). Trong đó, nội dung được đánh giá cao nhất là “Chỉ đạo GV rèn luyện cho HS các phương pháp và kỹ năng học tập tự chủ và hợp tác” với ĐTB=3,27; Tiếp theo là nội dung “Chỉ đạo GV tăng cường rèn luyện và hỗ trợ HS trong hoạt động tự học, tự kiểm tra, đánh giá và tự điều chỉnh” với ĐTB=3,25.

Việc “Chỉ đạo GV xây dựng môi trường học tập tích cực, hợp tác và thân thiện, tạo động lực thúc đẩy HS học tập để đạt được thành tích mong đợi” và “Khuyến khích HS tham gia, tương tác và làm việc nhóm” cũng được đánh giá cao với mức ĐTB cận Tốt (ĐTB=3,24 và 3,23). Nội dung được đánh giá thấp nhất là “Chỉ đạo GV tăng cường tổ chức cho HS tham gia các hoạt động học tập đa dạng” với ĐTB=3,21.

Như vậy, công tác quản lý hoạt động học môn TN&XH của HS đã được chú trọng và thực hiện có hiệu quả cao ở nhiều nội dung quản lý, chú trọng thực hiện các nội dung đổi mới hoạt động học, phát huy vai trò của HS trong quá trình học tập, tự học, chú trọng xây dựng môi trường học tập tích cực, đa dạng. Tuy nhiên, một số nội dung có tỷ lệ ý kiến đánh giá mức Trung bình còn cao, thậm chí ở mức Yếu, nhất là việc chỉ đạo giáo viên rèn luyện HS tự học, tự đánh giá và việc tổ chức các hoạt động học tập đa dạng cho HS...

3.6. Thực trạng quản lý các điều kiện hỗ trợ hoạt động dạy học môn TN&XH

Bảng 6. Đánh giá của CBQL, GV về thực trạng quản lý các điều kiện hỗ trợ hoạt động dạy học môn TN&XH ở các trường TH huyện Hóc Môn

Stt	Nội dung	Tốt %	Khá %	Tr. bình %	Yếu %	ĐTB	ĐLC
1	Xây dựng kế hoạch và tăng cường trang bị cơ sở vật chất, phương tiện dạy học bộ môn, phòng thực hành; phát triển hạ tầng công nghệ thông tin hỗ trợ hoạt động dạy và học	23,7	52,1	16,3	7,9	2,92	0,84
2	Phối hợp với gia đình học sinh trong việc tổ chức hoạt động tự học ở nhà	25,3	56,3	12,6	5,8	3,01	0,78
3	Trang bị đầy đủ sách giáo khoa, tài liệu, thiết bị dạy học bộ môn	22,6	60,0	11,1	6,3	2,99	0,77
4	Tuyên truyền, phối hợp với cộng đồng và các lực lượng xã hội trong việc đa dạng hoá các hình thức tổ chức hoạt động dạy học bộ môn	26,8	53,7	13,2	6,3	3,01	0,81
5	Thực hiện tốt chế độ thi đua, khen thưởng đối với GV, HS và cha mẹ HS trong hoạt động dạy học môn TN&XH	31,6	51,1	12,1	5,3	3,09	0,80

Kết quả khảo sát ở bảng 6 cho thấy, các nội dung khảo sát về thực trạng quản lý các điều kiện hỗ trợ hoạt động dạy học môn TN&XH ở các trường TH huyện Hóc Môn được CBQL và GV đánh giá đạt được mức

Khá với ĐTB dao động từ 2,92 đến 3,09. Trong đó, nội dung được đánh giá cao nhất là “*Thực hiện tốt chế độ thi đua, khen thưởng đối với GV, HS và cha mẹ HS trong hoạt động dạy học môn TN&XH*” với ĐTB=3,09; Tiếp theo là nội dung “*Tuyên truyền, phối hợp với cộng đồng và các lực lượng xã hội trong việc đa dạng hoá các hình thức tổ chức hoạt động bộ môn*” với ĐTB=3,01.

Nội dung “*Xây dựng kế hoạch và tăng cường trang bị cơ sở vật chất, phương tiện dạy học bộ môn, phòng thực hành; phát triển hạ tầng công nghệ thông tin hỗ trợ hoạt động dạy và học*” có đánh giá thấp nhất với ĐTB=2,92.

Có thể thấy rằng công tác quản lý các điều kiện hỗ trợ hoạt động dạy học môn TN&XH tại các trường TH ở huyện Hóc Môn, Thành phố Hồ Chí Minh được đánh giá khá tích cực, đặc biệt là trong việc thực hiện chế độ thi đua, khen thưởng đối với GV và HS tạo động lực thúc đẩy dạy và học. Tuy nhiên, việc trang bị CSVC và hạ tầng công nghệ thông tin vẫn còn nhiều hạn chế. Đây là tình trạng chung ở nhiều trường, đối với nhiều môn học gây cản trở lớn cho việc thực hiện việc đổi mới dạy học theo CTGDPT 2018. Vì vậy, các trường TH cần chú trọng nhiều hơn nữa trong việc cải thiện các điều kiện CSVC, nhất là hệ thống trang TBDH tối thiểu cho môn học và công nghệ thông tin để hỗ trợ tốt hơn cho hoạt động dạy học. Những nội dung này tuy được đánh giá Khá nhưng tỷ lệ ý kiến đánh giá mức Trung bình và yếu vẫn đáng kể, cho thấy việc quản lý tăng cường các điều kiện về cơ sở vật chất, trang thiết bị dạy học cần phải được chú trọng và đầu tư nhiều hơn trong giai đoạn hiện nay.

3.7. Thực trạng quản lý kiểm tra, đánh giá kết quả học tập môn TN&XH

Bảng 7. Đánh giá của CBQL, GV về thực trạng quản lý kiểm tra, đánh giá kết quả học tập môn TN&XH ở các trường TH huyện Hóc Môn

Stt	Nội dung	Tốt %	Khá %	Tr.bình %	Yếu %	ĐTB	ĐLC
1	Kiểm tra, đánh giá qua kế hoạch dạy học, việc soạn giảng, dự giờ, rút kinh nghiệm giờ dạy, qua các hoạt động dạy học theo chủ đề...;	36,3	5,5	10,0	3,2	3,20	0,74
2	Kiểm tra thông qua sổ ghi đầu bài, sổ điểm, sổ theo dõi thực hành,	41,1	47,9	8,9	2,1	3,28	0,71
3	Kiểm tra hoạt động học tập môn TN&XH của HS trong nhà trường	42,1	47,9	7,4	2,6	3,29	0,72
4	Kiểm tra đánh giá GV sau hoạt động bồi dưỡng và tự bồi dưỡng nâng cao kỹ năng tổ chức HĐ dạy học nói chung và DH môn TN&XH nói riêng	40,0	48,9	7,9	3,2	3,26	0,74
5	Tuyên dương, khen thưởng những tập thể, cá nhân thực hiện tốt, nhắc nhở, phê bình những cá nhân chưa thực hiện tốt HĐ dạy học	40,5	47,9	8,9	2,6	3,26	0,73
6	Nhận xét, góp ý, rút kinh nghiệm việc phối hợp các lực lượng trong tổ chức thực hiện HĐ dạy học môn TN&XH	41,6	47,4	8,9	2,1	3,28	0,72

Kết quả khảo sát ở bảng 7 cho thấy, các nội dung khảo sát về thực trạng quản lý công tác kiểm tra, đánh giá hoạt động dạy học môn TN&XH ở các trường TH được CBQL và GV đánh giá ở mức Tốt (trừ nội dung 1) với ĐTB dao động từ 3,20 đến 3,29. Trong đó, nội dung được đánh giá cao nhất là “*Kiểm tra hoạt động học tập môn TN&XH của học sinh trong nhà trường*” với ĐTB=3,29; Tiếp theo là nội dung “*Nhận xét, góp ý, rút kinh nghiệm việc phối hợp các lực lượng trong tổ chức thực hiện hoạt động dạy học môn TN&XH*” và “*Kiểm tra thông qua sổ ghi đầu bài, sổ điểm, sổ theo dõi thực hành*”, với ĐTB=3,28. Kết quả này cho thấy, các cấp quản lý các trường TH đã bám sát những quy định về việc đánh giá HS TH theo Thông tư 27/2020/TT-BGDĐT (Bộ GD&ĐT, 2020), quản lý công tác kiểm tra, đánh giá hoạt động dạy học môn TN&XH khá toàn diện, có hiệu quả cao. Tuy nhiên, một số nội dung thực hiện còn những hạn chế nhất định, vẫn còn ý kiến đánh giá mức Trung bình (7,4%-10,0%) và mức yếu (2,1%-3,2%). Trong đó, nội dung thấp nhất là: “*Kiểm tra, đánh giá qua kế hoạch dạy học, việc soạn giảng, dự giờ, rút kinh nghiệm giờ dạy, qua các hoạt động dạy học theo chủ đề...*” với ĐTB = 3,20 (mức Khá). Điều này đòi hỏi các nhà trường cần có sự cải tiến và nâng cao chất lượng quản lý ở các khâu này nhằm đảm bảo tính toàn diện và hiệu quả trong hoạt động dạy học.

4. KẾT LUẬN

Phân tích thực trạng trên cho thấy CBQL và GV ở các trường TH trên địa bàn huyện Hóc Môn đã có những đánh giá khá khách quan về thực trạng quản lý hoạt động dạy học môn TN&XH. Kết quả khảo sát cho thấy, Hiệu trưởng các trường TH đã có những sự thay đổi khá toàn diện trong công tác quản lý nhằm từng bước khắc phục khó khăn và nâng cao chất lượng, hiệu quả dạy học môn TN&XH, đáp ứng yêu cầu đổi mới chương trình, sách giáo khoa 2018. Tuy nhiên, do sự thay đổi của chương trình và yêu cầu rất cao của việc đổi mới dạy học môn TN&XH khiến nhiều CBQL gặp khó khăn trên nhiều mặt trong việc thực hiện các nội dung quản lý.

Để nâng cao hiệu quả quản lý hoạt động dạy học môn TN&XH ở các trường TH huyện Hóc Môn, chúng tôi đề xuất 5 biện pháp: i. Nâng cao nhận thức cho cán bộ quản lý, giáo viên về vị trí, vai trò, tầm quan trọng của hoạt động dạy học môn TN&XH trong giai đoạn hiện nay; ii. Đổi mới quản lý hoạt động dạy học môn TN&XH đáp ứng mục tiêu, nội dung chương trình; iii. Tổ chức, bồi dưỡng nâng cao năng lực dạy học cho đội ngũ giáo viên giảng dạy môn TN&XH; iv. Quản lý hoạt động học tập môn TN&XH của học sinh theo định hướng phát triển năng lực; v. Đẩy mạnh công tác kiểm tra, đánh giá hoạt động dạy học môn TN&XH. Các biện pháp này cần phải được thực hiện đồng bộ và linh hoạt cho phù hợp với điều kiện cụ thể của mỗi trường TH để có thể mang lại hiệu quả cao.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Ban Chấp hành Trung ương Đảng. (2013). *Nghị quyết số 29-NQ/TW về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế*.
- Bộ Giáo dục và Đào tạo. (2018). *Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26/12/2018 ban hành Chương trình giáo dục phổ thông*.
- Bộ Giáo dục và Đào tạo. (2019a). *Hướng dẫn thực hiện chương trình môn Tự nhiên và Xã hội (trong Chương trình giáo dục phổ thông 2018)*. Tài liệu tập huấn.
- Bộ Giáo dục và Đào tạo. (2019b). *Tài liệu tìm hiểu môn Tự nhiên và Xã hội (trong Chương trình giáo dục phổ thông 2018)*.
- Bộ Giáo dục và Đào tạo. (2019c). *Quản trị hoạt động dạy học, giáo dục ở trường tiểu học*. Tài liệu bồi dưỡng cán bộ quản lý cốt cán cơ sở giáo dục phổ thông.
- Bộ Giáo dục và Đào tạo. (2020). *Thông tư số 27/2020/TT-BGDĐT về sửa đổi, bổ sung một số điều của quy định đánh giá học sinh tiểu học*.
- Bùi, T. K. N. (2020). *Quản lý hoạt động dạy học môn Tự nhiên và Xã hội ở trường tiểu học* (Luận văn thạc sĩ). Trường Đại học Sư phạm Hà Nội.
- Đào, T. T. H. (2016). *Quản lý hoạt động dạy học môn Tự nhiên và Xã hội ở trường tiểu học theo định hướng phát triển năng lực học sinh* (Luận án tiến sĩ). Trường Đại học Sư phạm Hà Nội.
- Lê, Đ. T., & Phan, T. T. H. (2015). *Dạy học theo định hướng hình thành và phát triển năng lực của người học*. Nhà xuất bản Đại học Sư phạm Hà Nội.
- Nguyễn, T. T. H. (2018). Quản lý hoạt động dạy học môn Tự nhiên và Xã hội theo định hướng phát triển năng lực tự học cho học sinh tiểu học. *Tạp chí Giáo dục*, (429).
- Quốc hội. (2014). *Nghị quyết số 88/2014/QH13 ngày 28/11 về đổi mới chương trình, sách giáo khoa giáo dục phổ thông*.
- Trần, V. H., & Nguyễn, T. K. C. (2023). Thực trạng quản lý hoạt động trải nghiệm trong dạy học môn Tự nhiên và Xã hội ở các trường tiểu học huyện Hóc Môn, TP. Hồ Chí Minh. *Tạp chí Giáo dục*, 23(Số đặc biệt tháng 11).

Current status of management of teaching activities of natural and social studies in primary schools in Hoc Mon district, Ho Chi Minh City

Tran Van Hieu¹, Nguyen Thi Be Diem²

¹*University of Education, Hue University*

²*Truong Van Ngai Primary School, Hoc Mon District, Ho Chi Minh City*

ARTICLE INFO

Article history:

Received 02 October 2024

Received in revised form 18 November 2024

Accepted 22 November 2024

Published 20 December 2025

Keywords:

Management

Teaching activities

Natural and Social Sciences

Primary schools

Hoc Mon district

Ho Chi Minh City

Corresponding author:

Tran Van Hieu

E-mail address:

tranvanhieu@dhsphue.edu.vn

ABSTRACT

The article presents the results of a survey on the current status of management of teaching and learning activities of Natural and Social Sciences at primary schools in Hoc Mon district, Ho Chi Minh City in the context of the innovation of the 2018 General Education Program. The survey results show that the Principals of primary schools in Hoc Mon district, Ho Chi Minh City have implemented the management contents quite well; however, in the face of the innovation requirements of the 2018 General Education Program, the management of teaching and learning activities of Natural and Social Sciences still reveals many limitations and inadequacies. This article provides school administrators in Hoc Mon District with valuable practical insights to develop effective management strategies aimed at enhancing the quality of teaching and learning in Natural and Social Sciences during this transitional period.
